

वा० रा०

॥९१॥

अपिक्षेममिति व्याजहारेत्यन्वयः ॥ २ ॥ ३ ॥ उद्धमन्निस्ततो ब्रजन् विक्षिपन्हस्तादीन् क्षिपन् ॥ तत्रतत्र सीतामविष्यतीत्याशयाऽभिवीक्ष्य ॥ ४ ॥ ५ ॥ रुदंतमित्यादेराश्रमोविशेष्यः ॥ वर्णनीयमयीभावेन कवेरपि सन्निहितवैपरीत्यं ॥ ६ ॥ ७ ॥ नष्टा अदर्शनंगता स्वयोगशक्त्या पुनरलभ्यदर्शनाजातेति तात्पर्यं ॥ ८ ॥ ९ ॥ नदींगतेत्यादिसंतर्क्य तत्रतत्र यत्नान्मृगयमाणोपि नाससाद उन्मत्तइवेत्ययमिवशब्दो मृगयमाणः प्रधावन्बभ्रामेत्यादौ सर्वत्र संबन्धः एतत्सर्वं लोकव्यवहारनटनं भगवतश्चित्स्वरूपस्य लोके सर्वतोभार्याप्रियतमेति बोधयितुं ॥ अतएव मातापितृवियोगेनैतावच्छोककारणं तदुक्तं भागवते ॥ समनुजोजभवार्चितांघ्रिरलंघ्यवीर्यइत्यादिना विशिष्टं राम

उपालक्ष्यनिमित्तानिसोशुभानिमुहुर्मुहुः ॥ अपिक्षेमंतुसीतायाइतिवैव्याजहारह ॥ २ ॥ त्वरमाणोजगामाथसीतादर्शनलालसः ॥ शून्यमावसथंदृष्ट्वावभूवोद्विग्नमानसः ॥ ३ ॥ उद्धमन्निववेगेनविक्षिपत्रघुनंदनः ॥ तत्रतत्रोदजस्थानमभिवीक्ष्यसमंततः ॥ ४ ॥ दर्शपणशालांचसीतयारहितांतदा ॥ श्रियाविरहितांध्वस्ताहेमंतेपद्मिनीमिव ॥ ५ ॥ रुदंतमिववृक्षैश्चग्लानपुष्पमृगद्विजं ॥ श्रियाविहीनंविध्वस्तंसंत्यक्तंवनदैवतैः ॥ ६ ॥ विप्रकीर्णाजिनकुशंविप्रवृद्धवृसीकटं ॥ दृष्ट्वाशून्योदजस्थानं विललापपुनःपुनः ॥ ७ ॥ हतानृतावानष्टावाभक्षितावाभविष्यति ॥ निलीनाप्यथवाभीरुरथवावनमाश्रिता ॥ ८ ॥ गताविचेतुंपुष्पाणिफलान्यपिचवापुनः ॥ अथवापद्मिनीयाताजलार्थंवानदींगता ॥ ९ ॥ यत्नान्मृगयमाणस्तुनाससादवनेप्रियां ॥ शोकरक्तेक्षणःश्रीमानुन्मत्तइवलक्ष्यते ॥ १० ॥

मुपक्रम्य ॥ रक्षोधमेनवृकवद्विपिनेऽसमक्षंवैदेहराजदुहितर्यपयापितायां ॥ भ्रात्रावनेकपणवत्प्रिययावियुक्तःस्त्रीसंगिनांगतिमितिप्रथयंश्चश्चारेति ॥ नेदंयशोरघुपतेःसुरया
यत्नान्मृगयमाणस्तुनाससादवनेप्रियां ॥ शोकरक्तेक्षणःश्रीमानुन्मत्तइवलक्ष्यते ॥ १० ॥
स्तुतिरितितदर्थः ॥ लीलाप्रयोजनंच तच्छ्रवणेन लोकोद्धारः ॥ एतन्नवमे एकादशाध्यायस्थे पद्ये ॥ तथापंचमेपि ॥ मर्त्यावतारस्विहमर्त्य शिक्षणंरक्षोवधायैवनकेवलंविभोः ॥
कुतोऽन्यथास्याद्रमतःस्वआत्मसीताकृतानिव्यसनानीश्वरस्येति ॥ १० ॥

आ० कां०

॥९१॥